

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An quandoque liceat pro sacramentis pecuniam, seu dare, seu accipere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

uis talis ritus iure sit positio sanctus, nihilominus, quia eius venalitas est contra ius diuinum, simoniacus esset. Et pari modo, si sacerdotium, aut prebendas venundaret, utpote quorum dispensator est tantum, nequaquam tamen dominus, si autem admittas officium sacrarum, & economi ecclesie vendere, non esse simoniam, nisi de iure positio, quia proprie non sunt persone sacrarum: illud ipse posset citra peccatum pretio conferre, nisi obstitaret scandalum: quia potest super suis legibus dispensare. Ex eadem ratione peccatis iuris simoniacis decretis incurere nequit. Etenim quamquam sacerdotia venditaret, neque excommunicatus esset, neque suspensus quoniam princeps est & quantum ad vim coactivam suis legibus non subditur. Sed hoc tamen super est hic dubium, utrum si sacerdotium cupiam vendere: factio ipso censendus esset super peccatis iuris cum illo dispensare: ut neque teneretur renuntiare prebendam. Quidam enim, ut Pala. distinct. 2. q. 4. affirmant: alij vero, in quibus est Adrianus quolibet. 9. negant. Profecto res est, quae me ancipitem tenet. A parte quippe negativa est argumentum Ioannis Andreae in Mercurialibus, quod si episcopus ludum aliquem sub poena excommunicationis in hiberet clericis, licet postea eorum aliquem ad ludum induceret, non ideo dispensaret in lege, nisi illam exprimeret: quia vel posset esse illius oblitus, vel ad malum illum inducere. Rursus quamvis excommunicato osculum pacis potrigat, non ideo illum absoluit. A parte autem affirmativa est argumentum quod non est censendus Papa tam insigniter peccare, ut prebendam cogitaret faceret vendere, quam neque emere ille neque retinere citra excommunicationem, atque adeo citra culpam nequit. Porro ergo huius ambiguitatis, affirmativam hanc partem praevaerere eligerem. Nam forsan & episcopus inducens ad id subditum, quod lege sua prohibitum est, quicquid Io. And. censet, dispensare creditur perinde ac si praeciperet. Deinde quidquid hoc veritatis habeat, tamen de Papa quando prebendam vendit, cum ipse sit qui dat, omnino videtur habitum alium reddere, ut recipiat.

Papa beneficium alicui vendens censetur cum aliam commutationem comprehendit spiritualis pro temporalis. Quare sicut praeben-

dam numis emere, simonia est, ita & seculari illum fundum pro illa commutare. Quin vero, ut supra diximus, neque prebenda pro prebenda abique facultate Pontificis commutari citra simoniam potest. Tamei ut expositum est, non esset simonia, nisi de iure positio. Quocirca res alias sacras commutare, quia tali iure minime prohibetur nulla est simonia: dummodo solius rei valoris habeatur ratio, neque consecratione quidpiam pendatur. Potest inquam calix pro calice commutari: imò tantum vendi, quanti materia, & forma abique consecratione aestimaretur, atque adeo alteri ecclesiae locari. De sacramentis vero Conrad. 4. distinct. 2. 5. art. 3. negat unum pro alio commutari posse: nam licet non sit, inquit, tam illicitum, quam simpliciter illa vendere: est tamen aliqua venditionis effigies, quia unum tunc censetur alterius pretio. At vero profecto non video quidnam venditionis, aut pretij admittatur, si vicaria operae in partum ducantur: Baptizabo te, si me baptizaveris, & si meam reueris audire confessionem, tuam vicium audiam. Et orabo pro te, si mihi vicium par rependeris beneficium.

QVÆSTIO VI.

DE MATERIA SIMONIE.

ARTICVLVS I.

Utum quandoque liceat pro sacramentis pecuniam seu dare, seu accipere.

Onstituta definitione & rationabili qualitate simoniae, sequitur ut seriatim de eius materie disputemus. Et primo modo de sacramentis arguitur quod liceat nonnunquam illa pretio redimere. Baptismus ianua est sacramentorum: & nihilominus dum iniquus sacerdos iamiam morientem puerum absque pretio baptizare nequit, neque pater manere valeat, consultius videretur pater facere, si pecuniam offerret sacerdoti, quum si animam prolis suae perditum ire sineret ergo licet sacramentum mercari. Secundo, Scilicet

Eucharistia est sacramentorum maximū, pro quo tamen conficiendo, & offerendo licet pecuniam offerre, oblata mque accipere ergo facilius est concedendum alia sacramenta redimi pretio posse. Tertio; Pœnitentia est sacramentum necessitatis, quæ absolutionem ab excommunicatione præ exigit, sed pro absolutione ab excommunicatione in more iudicibus est pecuniam recipere; ergo id non est sacrilegium. Quarto; Conluetudo in causa est, vt quod antea delictum erat, licite fiat. Quæ vti que ratione ait August. plures habere vxores quoniam mos erat, non fuisse crimen: viget autem apud quosdam conluetudo, vt pro consecrandis episcopis, benedicendis; abbatibus, inungendis; sacerdotibus aliquid pro chrismate, & oleo detur accipiatur; ergo illud est licitum. Quinto; ius habet vnusquisque suam redimendi vexationem; sed vti sæpe accidit, vt qui pipiam ab episcopatu, vel alio sacerdotio per iniuriam arceatur: ergo licet ei iusmodi vexatio numis se ab illa iniuria eripere. Sexto; Matrimonium est quoddam sacramentum; sed datur pro matrimonio pecunia, nempe vxoris dos; ergo licet pro sacramento pretium tum dare, tum etiam percipere. Contrarium admonetur canone illo 8. Synodi. i. q. 1. Qui per pecuniam consecrauerit, vel ab alio consecratus est, alienus a sacerdotio fiat.

Iam supra inter spiritalia, quæ materia sunt simonia, atque alia spiritalium genera discriminatum est. Illa namque spiritalia, quæ naturalia sūt, neque nobis gratis vt largimur donantur; simoniae vitio non subternuntur; sed illa prorsus charismata, quæ dono diuinitus suscipimus ad gratiam quoquo pacto spectantia. Hæc autem quadruplici differentia diuiduntur; Quædam quippe sunt spiritalia per esse tiam, vt gratia, quæ ipsissima est vira spiritalis animæ, & charitatis, quæ est habitus quo officia, & opera vite exhibemus. Et hæc nullatenus in quæstionem accersiri possunt, an vendi, emiue queant. n. u. l. que adeo Dei munera, vt dementia esset cogitare, quenquam posse in alterum illa siue dono, siue pretio transfundere. Secundo ordine sunt spiritalia; quæ hisce velut causa proxime antecedunt. Qualia sunt sacramenta, quæ ceu instrumenta passio-

nis Christi effectricia sunt gratiæ. Tertio gradu spiritalium sunt adus charismatum, quæ gratiæ nuncupantur gratis datæ quales sunt dona prophetiæ, & linguarum; quibus annumerare possumus, & orationem, & religionem. Quarto denique loco accedunt, & spiritalia per annexationem; qualia sunt sacerdotalia, & prebendæ, quæ spiritalium functioni interuiunt. Prætermisso ergo primo membro, de singulis aliorum trium singuli sint hic articuli examinandi. Igitur in hoc primo, qui apud D. Thom. secundus existit, respondetur de sacramentis duabus conclusionibus. Prior; Pro spiritali sacramento gratia pecuniam accipere, crimen est sacrilegium simoniae; usque adeo naturali, diuinoque iuri aduersum, ut nulla possit consuetudine excusari, sane cum nulla eiusmodi iuribus præiudicari possit. Et qui dem pecuniæ nomine iuxta Philosophi documentum 3. Eth. quid quid numo estimatur, intelligitur. Conclusionis probatio manifestissima est. Nā sacramenta noue legis quæ maxime sunt spiritalia, quippe quæ gratiæ, spiritalisque vitæ causa existunt, quæ quidem uirtus præcis illis Mosaycis non inerat, gratia autem, ut nomē ipsum personat, gratis nobis confertur, alioquin auctore Paulo non esset gratia, nemo ergo mortaliū pro eius collatione pretium percipere potest. Etenim præterquæ quæ ius nature inquisitissime uiolaret id uendens, quod neque suū est, neque ullo est pretio estimabile, in Deū esset impietissime iniurius. Porro quod id uideere cogitaret, quod solus ipse altissimi sua benignitate confert. Atque hic primus est simoniae apex, unde, & nomē uaxit. Nā ut supra dicebamus, munus hoc Spiritus sancti conferendum erat, quod malus ille Simon emere excogitabat. Huc accedit causa Leonis, Gratia i. q. 1 & plerique multitudine causæ. Posterior conclusio, Minus is ecclesie stipendia populi alimentaque ad sustentationem accipere nullum est simoniae uitium, neque uerò peccatum ullum. Prior conclusio adeo est clara ut nullū nobis dubium relinquat. Posterior uerò sæpe, & sepius supra demonstrata est ex uerbis Pauli. Corint. 9. Quibus, & illud accedit, ad Timot. 5. Qui bene sunt presbyteri, duplici honore digni sunt. Vbi Aug. glo. Accipiant, inquit sustentationem necessitatis a populo mercede dispensationis a domi-

1. Conclusio

probatio conclus.

ut A

ut A

Ultima conclusio.

Soto de Iust. & Iu. H h h 3 no,

no. Per magno ergo sacerdotes iure pol-
 lent, non vt qualiterunque sed pro sua
 dignitate decenter sustentare. Quod hic
 igitur dubitandum non restat, est: Vnum pro
 his quae factis annexa sunt, nempe pro va-
 forum, vsu pro materia, & postimum p
 labore ipso possit pretium suscipi, idq; ex
 pacto. Apparet enim nullum inueniri
 posse pactum, quod non sit simoniacum:
 vt D. Thome. 3. ad secundum argumen-
 to astruere vs. In contrarium autem est vltus
 ab ecclesia permissus. Consentit enim
 presbyterum de stipendio pacifci, vt Ca-
 pellania feruat, ter. sin hebdomada, aut
 quotidie in tali loco celebrare cogetur.
 Cui quidem mori, & ratio, vt hic ait Ca-
 ius. suffragium. Quia si velle stipendium in
 sustentationem licet, vt secunda conclu-
 sione asserit est, nihil vetat, quo minus id
 procurari, atque in pactum duci possit.
 Nam materia est, quae contractum facit
 simoniacum. Quare cum eadem sit mate-
 ria absque pacto, & cum pacto: nempe te-
 poralis sustentatio, sit vsi absque pacto id
 licet et optare, & accipere qd ad vna neces-
 sarium est, sine quo spualia ministrari no-
 pnt: nullum sit vitium de pretio conueni-
 re. Res est inter doctores potissimum iu-
 ris Canonici, plurimum controuersa; de
 qua Summista in verbo, simonia, varie
 loquuntur, & Adrianus quolib. 9. cum Al-
 tiffiodorensi antiquo Theologo coplues
 allegat iuris peritos in Iniam affirmatiua:
 nempe qd liceat pro labore administratio-
 nis factori, de pretio pacifci iuxta apo-
 stolicam doctrinam in superioribus allega-
 a. Cui consonare vs can. vlt. l. q. 2. vbi attri-
 tu, qd clerici stipedia accipere pnt, iustis
 laboribus merita. Quin vero, & euageliu,
 vbi ait Christus, dignus est operarius mer-
 cede sua. Et est vulgaris opin. Durand. in
 in 4. dist. 2. c. q. 1. omnino tenuit pro labo-
 re administrandi sacri quidquam recipi pos-
 se. Et Caiet. & hic, & in sua summa, verbo
 simonia, & q. 9. primi quolib. permulta de
 hac dirimenda lite doctet differit: si mo-
 do res paulo explicatius, & compendio-
 sus colligatur. Placet ergo ad rei intelle-
 ctum, tripartita distinctio inter pretium
 spualium, & stipendium ad sustentatione,
 & mercedem pro locatis operis. Et quide
 de primo vobis o nemini ambigitur: ad e-
 p. spicum est pretium pro re spiritali,
 aut ei annexa recipi non posse: veluti su-

pra explicatū est: & b id quod tales res non
 sunt pretio vendibiles. Neq; vero dnoū
 caeterorum membrorum distinctio vique
 adeo est intellectu difficilis vt prima ho-
 re appareat. Marces. n. operi adaquatur, de
 qua Math. 20. Redde operarijs mercede
 suam, stipendium vero sustentationis, li-
 cer tandem referatur ad ministrorum ope-
 ras, tamen proxime non fit, nisi ad neces-
 sariam sustentationem ministri. Et possi-
 mus distinctionem hanc quantum ad
 duo membra hoc exemplo elucidare. Si
 enim quispiam artifex, cuius opera digna
 essent magno pretio, sic cum domino ali-
 quo conuenit: Da mihi victum, & ope-
 ras omnes meas tibi impendam, quanti-
 us fuerit pretij digna: tunc non aestima-
 rentur opere, sed tantum necessaria sus-
 tentatio; Econuerso dum dicit artifex
 pro imagine aut alia fabrica quantum o-
 pificium valet, perit, non aestimat neces-
 sitatem victus, sed valorem operis. Quare
 Augustino nupem me citatus acce distia-
 xit dicens; Sustentationem necessitatis re-
 cipiant a populo: mercedem autem dis-
 sationis, id est aequalem valorem operis, a
 Domino. Igitur quod clerici stipendium
 sustentationis recipere possint, non est du-
 bium. Idq; possunt dupliciter. Primo au-
 thoritate publica ecclesiae: quae quorum
 decimarum taxauit. Ac perinde episcopo-
 rum constitutionibus, sane qui taxare pos-
 sunt quanto stipendio ille dignus sit, qui
 taliter utio ecclesiae mancipant. Secun-
 do modo, priuata libertate. Potest nam-
 que, & ipse sacerdos victus in dignis, cum
 ad seruitium conduceret capellanus, aut
 vicarius, pacifci de stipendio sustentationis,
 secundum loci, temporis, &que dispo-
 sitionem. Hoc autem non ego eadem fa-
 cilitate approbarem, quae a Caeterano asse-
 ritur, nempe quod quantum sustentationis
 stipendium superioris auctoritate de-
 cretum est, potest illud sacerdos, siue pauper
 sit, siue locuples percipere. Nam idem sa-
 cerdotium potest diues sacerdos nihilo
 minori iure suscipere, quam egenus. Quae
 do vero eiusmodi stipendium non est le-
 ge constitutum, sed priuata conuentione
 constitutum, tunc, inquit, pauper pacifci
 de illo potest diues vero minime. Quoniam
 cum aliunde sibi sustentatio suppetit, iudi-
 cium est conueniunt facere, non pro sustenta-
 tione, sed pro operatum mercede. Hic
 tamen

Dubita-
tio.

Adria-
Altiff.

Durand.

Caieta.
Distia-
tio.

Clerici
stipendiū
sustenta-
tionis
recipere
possum.

Potest
sacerdos
locare
opera:
antece-
dente
nō ius
sequere.

Licet
sacerdos
pro ob-
gatione
celebrandi
paci-
fici
mercedem
de.

Soro
de iure
Legibus
DIE
13

Amen ergo inquam censendi rigorem non facile probarem. Nam si ex rei natura ad sustentationem ministri tali functioni mancipati talis sustentationis moderatio necessaria est, tunc ex natura rei nulla emergit simonia, atque adeo neque ex qualitate sacerdotis cratur. Intentionis namque Deus solus scrutator est. Quod autem tale stipendium sustentationis gratia sit licitum, supra satis lege naturæ, & diuina demonstratum est quamque debeat sacerdotalis ordo decenter sustentari. An uero in mercedem pro labore liceat aliquid etiam recipere, quod fuit iterum distinctionis membrum, hoc est de quo inter doctores ambigitur, & contra uersatur, quamuis non sit tantum dubium, quantum multi auctores putant. Immo per distinctionem adeo omnes conciliantur, ut distingere nequeant. Labores. n. & opere alia sunt antecedentes sacramentum, atque adeo illi accidentes, alia uero concomitantes, immo uero de eius substantia. Priores ergo locari possunt stato precio, posteriores uero minime. Est exempli gratia, in firmis cui à longinquo accessendus est sacerdos, qui eius audiat confessionem, uel Missam celebret, uel rem faciat diuinam. Potest profecto sacerdos pro itineris labore pretium exigere. Alius est labor & operatio sacramento intrinseca, puta Missæ celebratio, aut baptizandi opus, aut quæuis alia sacramenti applicatio. Et pro his laboribus, & operis ministerium est, nihil præcii posse recipi. Sed de his ait Aug. mercedem dispensationis a Domino recipiat. Perinde. n. esset ac si reciperetur pro grâ sacræ. Baptizatio. n. & baptizatus pro eodè reputantur, sicut Missa & celebratio Missæ, ueluti qui domum fabricat, idè pretium pro domo, & pro eius fabrica recipit. Nec potest duo recipere, alterum pro re, alterum pro opere. Cum autè per huiusmodi functionibus adstruitur nihil posse mercedis recipi, nõ negatur quod pro eadè obligationi præcipi possit. Quæ admodum est pro mutuandi officio nihil pretii possis exigere, tamen pro mutuandi obligatione nõ est illicitum. Licet in quâ sacerdoti, dum ad seruitium parocchie conducitur, pro obligatione his, aut illis diebus celebrandi, confessionibusque audiendi assistendi, de stipendio conuentum iniere. Cui quidem assertioni assipulatur cap.

significatum, de præbendis. Per hæc & de uasorum usu, atq. ad materia sacramento rum facile uniuersique iudicabit. Nefas enim esset pro usu calicis, aut corporalium illum, qui consecrat aliquid deponere præmii, nam usus ille de intrinseca est ratione sacramenti conficiendi, quamuis ut diximus, possit una ecclesia alteri calicem, sicut uendere, ita & locare. Nam locatio illa est accidentia longe antecedens ad sacramentum. Pari modo, si nullum esset oleum in urbe, possit una ecclesia oleum consecratum tantum uendere, quantum si non esset consecratum. Immo & chrisma possit unum mercari in uno loco, & uendere in alio. Nam omnes illi contractus similes sunt actionibus, quas nuper diximus accidenterite antecedere ad sacramentum nisi hoc iniuriam, & contempum rei sacræ fieret, ut pote si consecratio ipsa uenderetur. At tamen sicut neque actio ipsa, quæ est de essentia sacramenti, neque labor qui est illi annexus, uendi potest, ita neque usus materis sacramenti, quæ ad substantiam eius atinet. Hoc est. Sicut neque episcopus pro labore confirmandi, neque sacerdos pro labore, & opere uigendi infirmum, mercedem recipere potest, ita neuter pro usu chrisimatis, aut olei, quod illic consumitur, potest quidquam suscipere. Et quod de actionibus sacrorum dictum est, id pariter & de sacramentalibus sentiendum. Nequit. n. sacerdos pro exorcismis & catechismis, aut per benedictionibus nubentium quidquam percipere præmii, loco mercedis. Ad canonem ergo ultimum 1. q. 2. respondetur, quod loquimur de stipendiis sustentationis, sicuti & uerbum Christi. Quare ait Lucas. Dignus est operarius mercede sua, aut Mattheus, cibo suo. Ex his denique colligitur, quam sit absurdus usus, quamque sacrilegus simoniacum pro ordinu exhibitione pecuniæ, aut munus aliquod exigere, qui quidem per titulares episcopos inuectus est, nam cum proprii, & legitimi, aut non sint residentes, aut celebrare ordines, quod pudentum est, non dignentur, titulares ad id muneris accerunt, & quod absurdius est, non tam iustum eis stipendium pendunt, ut possint illos ab omni exactione prohibere. Est ergo iniquum cogere illos, qui ordinantur, ut nõ modo candelas, uerum & pecunias offerant. Immo uero arbi. Soto, de Iust. & Iu. H h 4 tror

tror neq; pro literis testimonialibus quid
piani posse exigi.

Ad pri-
mū arg.
S. Iuio
S. Tho.

Ad primum igitur capitale argumen-
tum D. Thom. sic respondet, vt vniuersa
perultrants remedia, nunquam concedat;
licet mercedem pro actione sacramenta
li exhiberet. At enim quod sibi baptizan-
dus nondum est rationis vsum ingressus,
& sacrilegus sacerdos nolit absque pretio
baptismum dispensare, perinde censendū
est, ac si nullus adesset sacerdos, atq; adeo
sicuti in casu extremae necessitatis, vbi qui
liber est minister, a quocunq; est eius
tingendus, quim sacerdotis sacrilegio al-
sentiat, quia inuis aqua, quae elementum
est possit ab illo emi. Si autem sit adultus,
neque vllus alius adfuit, quo sacramentū
suscipiat potius est illi absque sacramento
de vita migrandum: quam baptismum
emari. Tunc enim baptismus flaminis factus
ei erit ad salutem. Ac verò rem in extre-
mas angustias, non e-
git. Faciamus enim
nequaquam sacerdotem p̄te parvulo, so-
loq; p̄te eodemq; trunco, & ad bap-
tizandam inepto, suam exprimere co-
ruptam mentem, videlicet nequaquam sa-
cramentum administrare uelle nisi pretiū
sibi pro ipsa sacramentali functione pen-
datur, vtrum fas tunc sit patri, tale illi por-
rigere pretium? Apparet, n̄ ratio non infir-
ma id persuadere. Vnicuique enim, vt pau-
lo ante dicebamus, licet suam vexationē
redimere, ille autem parens, qui liberi vi-
dē gerit, ingentem patitur iniuriam, &
est auiorem parvulus, quippe cui ius diui-
num, naturaleq; suffragantur & humanū,
vt teneatur ille nequam sacrilegus ipsum
baptizare. Potest ergo pater illam pretio
redimere vexationem. Exemplo nobis il-
la est, qui ad vsuras tempore necessitatis
perit, quod reuera citra culpam facere po-
test. Imò longè efficacius videtur huic pa-
trocinari ratio. Nam cum iura omnia ad
animarum salutem referantur, neq; vllum
aliud misero infanti remedium suppetat,
potius est vexatio illa pretio repellenda,
quam infans a regno celorum in eternum
repellatur. Cum ergo dubia di rationem
hucusque D. Thom. non pertrinxerit, re-
stat nobis ad hoc respondere. Et quidem
Paludanus in 4. dist. 5. sacrilegium omni-
no reputat, e iam in tali casu pretio eme-
re sacramentum ad redimendum vexa-
tionem. Et forte id propter D. Thom. ad-

Dubita-
ti.

Paluda-
solutio.

fruxit, qui in 4. eadem dist. q. 2. probabili-
lius id arbitratur. Quod & ante ipsum
Alex. fuerat opinio 2. par. q. 189. membro
tertio, & Richard. in 4. dist. 52. artic. 3. Et
subdit Paludanus rationem. Nam redi-
mere, inquit vexationem, bifariam vsu ve-
nire potest. Vno modo ab illo, qui obesse
potest prodesse verò non item, altero ve-
rò ab illo qui obesse potest, & prodesse. Et
prioris, inquit, vexationis redemptio lici-
ta est, posterioris verò nequaquam. Exem-
pla eius sunt. Episcopus electus potest ab
illis, qui suam possessionem. & confir-
mationem perturbant, vexationem redime-
re, non tamen a confirmatore. Et ratio di-
uersitatis est, quòd priori casu non venit
in suspicionem q̄ episcopatum velle eme-
re, cum illi non possit dare. Posteriori ve-
rò eadem suspicionem respargitur. Et ideo
cum sacerdos prodesse baptizando possit,
nequit ab illo, inquit, vexatio redimi. Lepi-
dam autem gloriam super cap. Bap-
tizandis. i. quæst. 1. audi. Postquam enim
neutiquam posse in tali casu pretium pro
baptismo pendere, subdit. Ego tamē potius
darem pecuniam, quam pueri sic dimitte-
rem mori, & bene, licet non deberem face-
re. Perpende si non deberet, quomodo be-
ne facere. Igitur Panor. super cap. Cum in
ecclesia extra, de simonia, atque alij quos
Richard. loco citato refert, distinguentes
inter infantem, & aduultum, probe conce-
dunt debere eum, qui parvuli curam ge-
rit, vexationem pretio redimere propter
extremam necessitatem, nos tamen aduul-
to, qui per baptismum flaminis secuzari po-
test. In quorum sententia Caic. subscri-
bit, idq; vt reor, merito. Nam quod parvulus
extremam patitur necessitatem, in bap-
tismum nemini venire debet. Et enim dice-
re, q̄ intentio volentis baptizare sufficit
parvulo, & quòd Deus vicem baptismi
suppleat, non solum temerariū, est nullaq;
ratione fulcitum, immo & peiori nomine
dignum, nam cū nemo alteri mereri pos-
sit gratiam sine ipsius actu, qui recipi-
tus est nulla intentio baptismi censetur
baptismus flaminis, nisi solum propria ip-
sius, qui baptizari cupit, & lex est, sine bap-
tismo aut sanguinis, aut flaminis, aut fla-
minis saluum fieri neminem. Cum ergo
sacerdos in casu nostro tam stricto iure ba-
ptizare hunc parvulum teneatur, ac peria-
de parvulus tam iniquè pauatur

SOTO
de iure
Legibus
DIT
13

Alex.
Hale-
Riba-

Pa-
220.

Solutio
propos-
ta dicitur
causa

Solutio
ad ca-
116.

licite illa uexatio precio redimatur. Neque est simile de electo episcopo respectu confirmatoris, quia neque illi tanta ingruit necessitas ut confusetur, neque, aliter simili iure confirmare cogitur. Quare sic pater pueri pecuniam non eo pendit sine ut beneficium sacramenti emat, sed ut in iuriam propulset. At uero quo res explicatius pateat, urgentius arguitur. Sit ille uel sacerdos, uel alius quispiam infidelis, usque adeo peruersus, ut nolit ante baptizate puerum, quam pater persancte taret pretium largiri, non ad redimendam uexationem, sed emendam sacramentum ipsum, & gratiam sacramentalem, utrum tunc liceat? Et apparet non esse licitum: ne tunc pretium conferens, idem uideatur officere quod Magus ille Simon tentauit. Cetera hic non uel huc annexare, ut liceret pro sacro dare: & q. 9. primi quod non id aperius uideatur denegare, porro cum censetur, tam intrinsece malum esse rem spirituales emere, quam uendere. At profecto ista iudicio meo non sibi inuicem cohererent, nam si sacramentum emere, esset perinde ac mentiri, intrinsece malum, neque ad redimendam licitum uexationem fieres. Quoniam precium ad redimendam uexationem est sacramentum emere tanquam medium ad propulsiendam iniuriam, nam etsi suprema intentione in emptiorem sacri non feratur, nihilominus illud accipitur tanquam medium, quod ad cauendam uexationem refertur. Veluti qui ad adhibendam uexationem emeret fauorabilem sententiam iniqui iudicis. Et confirmatur hæc ratio, quoniam quantumuis ille metuere cogat, quod pecuniam pro sacramento tribuat, nihilominus salua est mea suprema intentio quod hoc facio ad redimendam uexationem, ubi idque nulla subest in iuramento falsitas. Quapropter nisi mea me fallit inscitia, sententia hæc de redimenda uexatione non aliter defensari potest, quam per distinctionem emendi uendendi: scilicet. Itaque etsi uedere sacrum, & rem quamcumque spirituales, sit peius intrinsece malum, adeo ut neque ad redimendam uexationem, neque ulla excogitabili causa fieri possit licite, pretium tamen pro illo offerre dicendum est, non usque adeo esse intrinsece malum, quin extrema necessitas illud permittat. Cuius aliquale exemplum est in mutatione sub fœnore, quod intrinsece

malum est & inreceptione, quã potest excusare necessitas. Neque ullum potest contra argumētum perit a Simone Mago, qui de emptio ne gratia condemnatur. Nam ille id emere uoluit, ut potestatem haberet reuendendi. Quia ratione foedissimam gratia inogauit iniuriam. Qui autem ratione modo dicta precium pro sacro offerre non ea intentione id facit, sed ex ueneratione precepti baptismi, & summa estimatione gratia sine qua creditur neminem saluari posse. In summa, sicut dare precium pro sacramento extra extremam necessitatem non liceret, sic extrema necessitas id esset licitum. Hæc autem omnia eatenus affirmauerim, quatenus ille, qui baptismum uendere perrederit, id ne faciat in religionis contemptum. Nam si effectus hereticus, aut tyrannus, qui in religionis ludibrium simoniacam prauitatem persuadere uellet, illud que pretium tanquam confessionem illius falsitatis exigeret, neuiquam tunc liceret eidem pretio dato continere. Nam esset fidem disiteris. Secus si non illa ratione peteret, sed uel propter auaritiam, uel inducens ipse arbitrareretur alterum ad malum. Per hæc de adulto facile iudicium sumitur. Si enim arguas, adulum qui baptizari optat habere ius, ut ab altero baptizetur, atque paruulum, eandemque subinde iniuriam perpeti, atque adeo eandem redimere posse uexationem, negatur omnino posse simile. Quoniam in spiritualium simonia multo est adhibenda maior cautio, quam in temporalium usura. In usura nanque grauis necessitas a recipiendi culpa libera. Sed tamen in spiritualibus propter eorum excellentiam sola extrema necessitas excusat, ne precium offerens consentire aliteris simoniam uideatur: atque adeo ne efficiatur eius particeps: adultus uero non laborat necessitate extrema. Neque uero urget si redas quas forsan illum non habere nisi attritionem, quæ per baptismum fieri posset contritio. Nam sua culpa est si dum uideret aliter non esse nisi sacrilege baptizare, non se mente satis per Dei supplicias ad ipsum uertit. Caue tamen prudens ulla te ex his, quæ dicta sunt suspicio tangat, licet recipiam, quamuis dignissimo, ad suam redimendam uexationem, uel electo ibi, uel Antistiti quidpiam temporale offerre, uel eligatur, esset in aperta simonia

Argu.

Caicta.

Argu. contra Caicta.

Solutio auctoris.

Ad argumētum factum.

Limitatio solutionis. proxime.

Argu. in metum alteri.

Solutio.

Repl. ca.

Solutio.

ut

Ad secundū principale.

Scrupulus.

Ratio.

ut infra patebit quæst. proxima Ad secundum argumentum bene S. Thom. respondet sacerdotem pro Missæ sacrificio non prælium, aut mercedem opere suscipere, sane quod simoniacum esset, sed elemosynam ad sustentationem. Ad illam namque superius præfixam distinctionem respiciendum est inter sustentationē, & mercedem operis pro labore. Sed nunquid fas erit de elemosynæ quantitate ad sustentationem pacisci? Apparet enim, non licere. Quoniam suspicio inde suboriretur, sacerdotem præcio rem diuinam aestimare. Respondetur, si rem nude secundum suam naturam expendamus, non uideatur esse illicitum, quod sacerdos noller celebrare, nisi ubi uictus suppeditaretur, idque ei explicaret, qui pro se petit rem fieri diuinam. Quia utique ratione supra concessimus, posse sacerdotem duas partias pro uno faciendo sacro suscipere. Attamen de quantitate contendere uix citra scandalum fieri posset propter ratione ad ductam. Quapropter id superest impræsentiarum admonendum de usu quodam inferere incipiente, quod si antiquis patribus innotuisset, a bitior dehortarentur obnixæ, & execrarentur. Fertur namque in nonnullis ecclesiis ab episcopis elemosynam, quæ pro una Missa offerenda est sic taxari, ut sacerdotes sub anathematis censura inhibeant, ne minorem suscipiant. Quod si quis in testamento elemosynas pro certo Missarum numero legauerit, taxata pro singulis elemosyna sub eodem censura hæredes testamentorumque executoris compellunt, ut eandem augeant elemosynam. Quod profecto nescio, quomodo citra scandalum, citraque iuris uiolationem fieri queat. Fateor equidem posse, debereque episcopum plebem instantius admonere, ut pro sua quisque facultate, proque temporum ratione elemosynam Missæ auget, quo se sacerdos sustentare ualere. Sed tamen lege, & plebem perstringere, & plebanos arcere, ne minori præcio celebrare possint, è diametro rationi elemosynæ aduersatur, quæ libera esse debet, & imaginem induit pretii mercedisque pro sacrificii celebratione. Nota uerbum S. Thom. in præfenti quæst. art. 2. inter soluendum secundum argumentum. Illicita enim, inquit, esset ordinatio. Quod si redarguas, Antistitem posse sustentationis stipendium taxare, distinguitur. Et tenim quod id possit pro obligatione, qua se sacerdos stringit ad capellaniam, & ad seruitium in tempus, uel in perpetuum, fateor, sed tamen taxare pro singulari Missa, quæ non est obligatio, sed simplex actio. Do, ut celebris, idque sub tali censura, ne minus dari, aut recipi possit, profecto ius non uideo, sed scandalum. Ad tertium respondetur, quod in absolute ab excommunicatione pecunia non penditur in pretium rei sacræ, sed in poenam delicti. Ad quartum respondetur, quod ubi præcise inoleuit consuetudo, ut pro eiusmodi actionibus hierarchicis aliquid retribuatur, cedendum est, illud ceu sustentationis stipendium fuisse introductum. Quia ideo ratio illud nefas non esset percipere. Vbi autem id quasi actionis pretium soluitur, nulla consuetudine ficticium, ut habetur cap. Cum in ecclesiæ, de simonia ubi pro uniuersis huiusmodi actionibus prohibetur quid quam percipi. Nam cum simonia uitium sit contra naturam, nulla in contrarium uim habet consuetudo. Quare huiusmodi moribus atente cauenda est species mali, secundum uerbum Apolloli 1. ad Thesalonic 1. Ab omni specie mala abstinete uos. Ad quintum respondit D. Thom. ante quam unquidpiam turis ad episcopatum, uel ad aliud quoduis sacerdotium uel dignitatem per electionem, uel prouisionem acquiratur, simoniacum esse crimen aduersantium obitaculo pecunia propellere. Sic. n. uiam ubi homo sterneret ad rem ipsam rituale mercandam. Sed postquam ius alicui acquisitum est, licet per pecuniam id iusta impedimenta remouere, ne per si aliqui obita ent, ne electus confirmatorē adiret, aut in possessionem admitteretur. Priorem autem partem sic intelligo, ut quemadmodum libro quarto de impedimento ab executione beneficii dicebamus, illos excipias qui uim inferunt. Si enim gratiam ante electionem, ne dignitatem petentes, te in carcerem obruderet, aut electorū quem libet, ne te eligeret, porro pecunia illam redimere posses iniuriam. Sed si per ambitum, & palpationem, & quam subornationem dicunt, te procuraret excludere. Neque uero, ut supra diximus, confirmatorē, qui te confirmare tenet

SOTO
de Iure
Legibus
DIE
13

ret pecunia emollire possit: ob id, ut supra dicebamus, quod non solum potest obesse, verum & prodesse. Quapropter largitio illa emptionis speciem exhiberet. Quod in aliquo te impediebat non reperitur. Et forsitan neque ab illo, qui te in possessionem missurus est, vexationem redimere licet: nam possessio aliquid est spirituale, quod tu mercari videris. Quavis de possessione non sit res adeo certa, ac de confirmatione. Circa hæc autem in surgit non subijciendum dubium. Vtrum ad cauendam iniquam electionem, quæ ecclesie nocua est, & perniciofa, liceat pecuniam offerre. Caietanus in illa nona quæstione primi quolibet assere non formidat, in electione Pontificis maximi si liquido constiterit electionem in indignum inclinare, & ecclesie perniciem, licet oblatio pretio eiusmodi electione cauere: hoc non esset ecclesie vexationem redimere. Sed tamen ad eligendum, inquit, bonum, id non licet. Et quidè usque adeo in priorem sententiam partem arbitror consentiendum, ut etiam posteriorem crediderim esse temperandam. Enim verò tanta perniciosa est, & atrox ecclesie diuexatio, si non eligatur dignus, ac feligatur in dignus, quoniam inter hæc non est medium. Quocirca ubi duo sicut tantum, inter quos nutaret electio, quorum vnus esset dignus, & alter indignus, ut liceret pretio indignum repellere, licet profectò electionem ad dignum inclinare: quia repulso vnus esset alterius electio. Arbitror enim, ut supra dicebam quòd licet huiusmodi spiritualia vendere omnino sit inime malum, redimere tamen non vsque adeo, quin exuema necessitas licitum id possit facere. Quapropter ubi multi essent digni, neuiquam liceret pretio ambire vnus electionem. Immo quamuis alij essent alijs digniores, non liceret id in fauorem dignissimi facere: quoniam ubi dignus operatur eligendus, non ingruit extrema necessitas eligendi alium, quæ sola huiusmodi largitionibus simoniam abstergit. Ad sexum denique respondendo reprehendit D. Th. quosdam, qui pro matrimonio affirmant licere pecuniam recipere, ac si non esset sacramentum, gratia collatum. Et fuit opinio Bernardi in apparatu, super capitulo. Cum in ecclesie, de simonia ubi ait quòd quamquam pro be-

nedicionibus nubentium pecuniam recipere non liceat, tamen pro matrimonio non est illicitum: eo quòd est sacramentum sit gratia tamen non confert. In cuius opinionis suspensionem venit apud quosdam magister sententiarum: propterea quòd in quarto dist. 26. non explicat idem sacramentum aliter quam in remedium ex institutum. Sed neque Durandus super eandem dist. eidem opinioni conuenere est veritas. Est tamen ferè plus quàm falsus: ut in ibi Doct. ferè concludunt. Dotalis ergo pecunia vxoris pro matrimonio confertur, non quatenus sacramentum est, instrumentalisque adeo gratia causa: sed quatenus est officii natura, cuius utique onera sine sumptibus fieri nequeunt.

Magister sententiarum. Durand.

ARTICVLVS II.

Vtsum pro spiritualibus actionibus dare, accipereque pecuniam sit licitum.

Consequenter de alio spiritualium ordine arguitur: nempe quod pro actionibus spiritualibus fas sit pecuniam tum dare, tum etiam accipere. Vnus enim propheta est actus spiritualis, pro quo tamè quondam aliquid offerbatur: ut 1. Reg. 9. de Saule legitur: & 3. Reg. 13. de Iosia: ergo non est illicitum. Secundo: Oratio, prædicatio, atque adeò diuina laudes, actiones sunt inter spirituales præcipue: sed ad impetrandum orationis suffragia licet numerum beneuolentia viros iustos, præsertim egenos conciliare: iuxta illud Luc. 16. facite vobis amicos de mammona iniquitatis. Mox, & verbi ministris: puta prædicatoribus spiritualia seminantibus, temporalia, secundum Apostoli consiliu, ut in 1. ad Cor. 9. debentur. Deinde & diuinas celebrantibus laudes, & psalmos, & ecclesiastico ritu processiones, & mortuorum exequias, aliæque id genus facientibus sua quoque stipendia decernuntur: & nonnunquam annui redditus: nulla ergo iniquitas est, pro eiusmodi spiritualibus actionibus stata percipere præmia. Tertio: Scientia est res quedam spiritualis, cum sit ad docendum facultas, sicuti prælati potest ad corripiendum, suumque dispensandi munus: tamen pro vsu scientie mercedem suscipere, nihil habet absurdum: licet enim & Doctori, & Aduocato, & Medico.

Primum arg.

Secundum.

Tertium.